

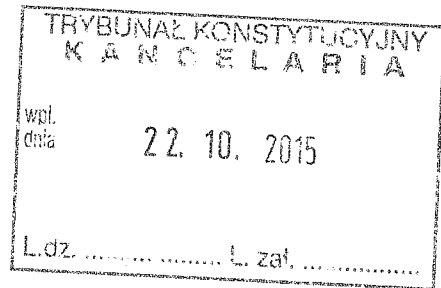

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 22 października 2015 r.

Sygn. akt P 19/14

BAS-WPTK-1166/14

Trybunał Konstytucyjny

Na podstawie art. 34 ust. 1 w związku z art. 27 pkt 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.) w związku z art. 134 pkt 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064), w imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, przedkładam dodatkowe wyjaśnienia w sprawie pytania prawnego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 7 maja 2014 r., zmodyfikowanego postanowieniem tegoż z 29 lipca 2015 r. (sygn. akt P 19/14), jednocześnie wnosząc o **umorzenie postępowania** ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku (art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym w związku z art. 134 pkt 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym).

Uzasadnienie

I. Reżim prawny postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym

W pierwszej kolejności wypada poczynić uwagę w odniesieniu do reżimu prawnego postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w niniejszej sprawie. Otóż 30 sierpnia 2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064; dalej: ustawa o TK z 2015 r.), której art. 138 uchylił ustawę z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). Jednakże – w myśl art. 134 pkt 3 ustawy o TK z 2015 r. – w sprawach wszczętych i niezakończonych przed wejściem w życie tej ustawy, w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym stosuje się przepisy dotychczasowe, jeżeli zachodzą przesłanki umorzenia postępowania. Warto przy tym zauważyć, że ze względu na niepodzielność postępowania, tj. konieczność oparcia go na jednolitym reżimie prawnym, przywołany przepis znajduje zastosowanie zarówno wtedy, gdy umorzeniu podlega postępowanie w całości, jak i wówczas, gdy przesłanki umorzenia odnoszą się tylko do części zakresu zaskarżenia.

Niniejsza sprawa została zainicjowana pytaniem prawnym Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 7 maja 2014 r. Sejm został powiadomiony o wszczęciu postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w tej sprawie pismem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 28 maja 2014 r. Na dzień wejścia w życie ustawy o TK z 2015 r. sprawa była zatem wszczęta, ale niezakończona. Ponieważ w sprawie zachodzi przesłanka umorzenia postępowania, to w postępowaniu tym powinny być stosowane przepisy dotychczasowe, tj. przepisy ustawy o TK z 1997 r.

II. Przebieg postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym i zmiana stanu prawnego

Postanowieniem z 7 maja 2014 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, czy art. 92a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.; dalej: k.k. lub

kodeks karny) „zakazujący obejmowania wyrokiem łącznym orzeczeń skazujących wydanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej” jest zgodny z art. 32 Konstytucji oraz z art. 20 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 2012 Nr 326, s. 391).

W piśmie Marszałka Sejmu z 18 grudnia 2014 r. przedstawiono stanowisko Sejmu w niniejszej sprawie, zgodnie z którym art. 92a k.k. jest zgodny z art. 32 Konstytucji. W pozostałym zaś zakresie wniesiono o umorzenie postępowania ze względu na zbędność wydania wyroku (art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK z 1997 r.).

1 lipca 2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396; dalej: ustawa nowelizująca), mocą której uchylono m.in. art. 92a k.k. (art. 1 pkt 54 ustawy nowelizującej).

Sąd Apelacyjny w Gdańsku, postanowieniem z 29 lipca 2015 r., zmodyfikował zadane Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne, nadając mu następującą nową treść: „czy art. 85 § 4 kodeksu karnego zakazujący obejmowania wyrokiem łącznym orzeczeń skazujących wydanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP oraz z art. 20 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej”. W uzasadnieniu postanowienia z 29 lipca 2015 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku podtrzymał „tezy zawarte w uzasadnieniu postanowienia z dnia 7 maja 2014 roku” oraz wyjaśnił zmianę stanu prawnego, która nastąpiła z mocy ustawy nowelizującej i doprowadziła do zmiany przedmiotu kontroli w niniejszej sprawie. W szczególności wskazał na uchylenie pierwotnie kwestionowanego przepisu i nadanie, również z mocy ustawy nowelizującej, nowego brzmienia art. 85 k.k., którego § 4 – w ocenie sądu pytającego – utrzymuje kwestionowany stan prawny. Zatem, jak wywodzi Sąd Apelacyjny w Gdańsku, „w zakresie obejmowania wyrokiem łącznym skazań orzeczonych mocą wyroków wydanych w Polsce oraz w innym państwie Unii Europejskiej ciągle istnieje zakaz takich rozstrzygnięć, który nie obowiązuje w odniesieniu do łączenia w ramach wyroku łącznego wyroków wydanych w państwie nie będącym członkiem Unii Europejskiej z wyrokami wydanymi w Polsce”.

III. Stan prawny obowiązujący od 1 lipca 2015 r.

Jak już wskazano, 1 lipca 2015 r. weszła w życie ustawa nowelizująca, której art. 1 pkt 54 uchylił m.in. – pierwotnie kwestionowany przez sąd pytający – art. 92a k.k. w brzmieniu: „Wyrokiem łącznym nie obejmuje się orzeczeń skazujących wydanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej”.

Jednocześnie, jak zasadnie zauważa sąd pytający, z mocy ustawy nowelizującej, a ściślej jej art. 1 pkt 46, nadano nowe brzmienie art. 85 k.k. W szczególności należy wskazać na nowy art. 85 § 4 k.k., który stanowi: „Karą łączną nie obejmuje się kar orzeczonych wyrokami, o których mowa w art. 114a”. Wyroki, o jakich mowa w art. 114a k.k., to – jak wynika *expressis verbis* z tego przepisu – prawomocne orzeczenia skazujące za popełnienie przestępstwa wydane przez sąd właściwy w sprawach karnych w państwie członkowskim Unii Europejskiej. Tym samym *de lege lata* nie jest dopuszczalne wydanie wyroku łącznego obejmującego karę orzeczoną wyrokiem sądu polskiego i karę orzeczoną wyrokiem sądu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Wobec powyższego podzielić należy opinię sądu pytającego, że – mimo uchylenia art. 92a k.k. – nadal mamy do czynienia ze stanem prawnym, w którym niedopuszczalne jest obejmowanie wyrokiem łącznym orzeczeń skazujących wydanych w innych niż Polska państwach członkowskich Unii Europejskiej. W konsekwencji sąd polski nadal nie może wydać wyroku łącznego, z mocy którego połączono by kary wymierzone wyrokiem sądu polskiego i wyrokiem sądu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz orzeczono by w tym zakresie karę łączną. Taki stan prawny wynika obecnie, co słusznie dostrzega sąd pytający, z art. 85 § 4 k.k.

IV. Analiza formalnoprawna

1. Zmodyfikowanie przez sąd pytający przedmiotu kontroli i uczynienie nim – obowiązującego od 1 lipca 2015 r. – art. 85 § 4 k.k. wymaga rozważenia przez pryzmat przesłanek dopuszczalności przedstawienia Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego. W szczególności należy ustalić, czy art. 85 § 4 k.k. w ogóle znajduje zastosowanie w sprawie karnej toczącej się przed sądem pytającym.

2. W pierwszej kolejności wymaga jednak przypomnienia, że w myśl art. 193 Konstytucji i art. 3 ustawy o TK z 1997 r., każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na to pytanie zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. W przepisach tych zawarto trzy przesłanki, których łączne spełnienie warunkuje dopuszczalność przedstawienia Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego. Są to: 1) przesłanka podmiotowa, zgodnie z którą pytanie może być przedstawione wyłącznie przez sąd, rozumiany jako państwowy organ władzy sądowniczej, oddzielony i niezależny od legislatury i egzekutywy; 2) przesłanka przedmiotowa, zgodnie z którą przedmiotem pytania prawnego może być wyłącznie ocena zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą; 3) przesłanka funkcjonalna, zgodnie z którą wystąpienie z pytaniem prawnym jest uzasadnione tylko wówczas, gdy od odpowiedzi na nie zależy rozstrzygnięcie konkretnej sprawy toczącej się przed sądem (zob. np. postanowienia TK z: 29 marca 2000 r., sygn. akt P 13/99; 10 października 2000 r., sygn. akt P 10/00; 27 kwietnia 2004 r., sygn. akt P 16/03; 6 lutego 2007 r., sygn. akt P 33/06).

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości spełnienie przesłanek podmiotowej i przedmiotowej pytania prawnego, poważne zastrzeżenia powstają natomiast w odniesieniu do spełnienia przesłanki funkcjonalnej. Przed przejściem do konkretów wymaga przypomnienia, że zależność między odpowiedzią na pytanie prawne a rozstrzygnięciem sprawy rozpoznawanej przez sąd pytający jest „oparta na odpowiedniej relacji między treścią kwestionowanego przepisu i stanem faktycznym sprawy, w której przedstawione zostało pytanie prawne [...]”. Przedmiotem pytania prawnego może być tylko taki przepis, którego wyeliminowanie z porządku prawnego w wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego wywrze wpływ na treść rozstrzygnięcia sprawy toczącej się przed pytającym sądem [...]. Rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem zależy od odpowiedzi na pytanie prawne również wtedy, gdy utrata mocy obowiązującej zaskarżonego przepisu ma istotne znaczenie dla samego przebiegu postępowania, a w szczególności dla realizacji podstawowych praw stron w tym postępowaniu” (wyrok TK z 7 grudnia 2010 r., sygn. akt P 11/09).

3. Odpowiedzi na pytanie o zastosowanie w sprawie karnej toczącej się przed sądem pytającym art. 85 § 4 k.k. poszukiwać należy w przepisach przejściowych ustawy nowelizującej. Zgodnie z jednym z takich przepisów, a mianowicie art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej: „Przepisów rozdziału IX ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy”.

Z przytoczonego art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej jednoznacznie wynika, że przepisów rozdziału IX kodeksu karnego, obejmującego art. 85 i następne dotyczące m.in. łączenia kar, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed 1 lipca 2015 r. (dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej), chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po tym dniu. W sprawie karnej toczącej się przed sądem pytającym chodzi o łączenie kar, które zostały prawomocnie orzeczone wobec skazanego Z K przed 1 lipca 2015 r. (dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej), a ponadto nie zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po tym dniu, a przynajmniej nie została ona przez sąd pytający wykazana. To zaś oznacza, że w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego, które aktualnie toczy się przed sądem pytającym, nie mają zastosowania przepisy rozdziału IX kodeksu karnego w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą. Tym samym nie ma też zastosowania, wprowadzony ustawą nowelizującą i pomieszczony we wskazanym rozdziale, art. 85 § 4 k.k.

Przedstawiona powyżej wykładnia art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej – wobec językowej jednoznaczności tego przepisu i braku wskazań z zakresu innych metod wykładni, które podważałyby jego sens językowy – nie powinna budzić żadnych wątpliwości. Warto jednocześnie wskazać, że analogiczna interpretacja art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej prezentowana jest w piśmiennictwie, gdzie wywodzi się w odniesieniu do „przypadku, gdy wszystkie przestępstwa zostały popełnione przed 1 lipca 2015 r. oraz przed tą datą orzeczono prawomocnie kary za te przestępstwa”, a więc przypadku mającego miejsce w niniejszej sprawie, że: „[...] wyraźne uregulowanie ustawy nowelizującej (art. 19 ust. 1) wyłącza możliwość stosowania Kodeksu karnego w nowym brzmieniu. A więc w sprawach, w których przed 1 lipca 2015 r. nie doszło do wydania [prawomocnego – uwaga własna] wyroku łącznego,

wyrok taki powinien być wydany na podstawie dotychczasowych przepisów o karze łącznej” (W. Wróbel [w:] *Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz*, red. W. Wróbel, Kraków 2015, s. 912).

4. Poczynione powyżej rozważania nie pozostawiają wątpliwości, że w sprawie niniejszej nie została spełniona przesłanka funkcjonalna. W postępowaniu przed sądem pytającym nie ma i nie może mieć bowiem zastosowania kwestionowany art. 85 § 4 k.k. Tym samym od odpowiedzi na pytanie prawne o konstytucyjność tego przepisu nie zależy rozstrzygnięcie konkretnej sprawy toczącej się przed sądem pytającym. Ewentualne wyeliminowanie art. 85 § 4 k.k. z porządku prawnego w wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie wywrze żadnego wpływu na treść rozstrzygnięcia sprawy toczącej się przed pytającym sądem.

Zatem zachodzi konieczność **umorzenia** niniejszego **postępowania** ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku (art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK z 1997 r.).

5. Niezależnie od powyższego Sejm podtrzymuje wszystkie swoje uwagi, poczynione w piśmie Marszałka Sejmu z 18 grudnia 2014 r., odnoszące się do stanu prawnego, w którym niedopuszczalne jest obejmowanie wyrokiem łącznym orzeczeń skazujących wydanych w innych niż Polska państwach członkowskich Unii Europejskiej, niezależnie od tego, czy taki stan prawny jest dekodowany na podstawie uchylonego art. 92a k.k., czy też na podstawie nowego art. 85 § 4 k.k. Sejm podtrzymuje również swoje ustalenia, poczynione we wskazanym piśmie Marszałka Sejmu, odnoszące się do zbędności oddzielnego orzekania o zgodności kwestionowanego przez sąd pytający stanu prawnego z prawem międzynarodowym, a ściślej z art. 20 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

W tym miejscu należy jedynie pokrótce przypomnieć, że sąd pytający – zarzucając sprzeczność z art. 32 Konstytucji stanu prawnego, w którym niedopuszczalne jest obejmowanie wyrokiem łącznym orzeczeń skazujących wydanych w innych niż Polska państwach członkowskich Unii Europejskiej – zestawia sytuację skazanego wyrokami sądów polskich i sądów innych państw członkowskich Unii Europejskiej z sytuacją skazanego wyrokami sądów polskich i sądów państw niebędących członkami Unii Europejskiej. Wskazuje przy tym, że ten

pierwszy skazany, z którym sąd pytający ma do czynienia w rozpoznawanej sprawie, jest w gorszej sytuacji prawnej, gdyż nie może uzyskać wyroku łącznego (kwestionowany przepis, bez względu na to, czy jest to art. 92a k.k., czy też art. 85 § 4 k.k., zakazuje objęcia wyrokiem łącznym orzeczeń skazujących wydanych w innych niż Polska państwach członkowskich Unii Europejskiej). Natomiast skazany wyrokami sądów polskich i sądów państw niebędących członkami Unii Europejskiej – w opinii sądu pytającego – może uzyskać wyrok łączny, bowiem żaden przepis nie zakazuje objęcia wyrokiem łącznym orzeczeń skazujących wydanych w państwach spoza Unii Europejskiej. Jednocześnie sąd pytający uznaje wskazywane przez siebie różnicowanie za niedopuszczalne.

Odnosząc się do tak postawionego problemu konstytucyjnego, należy wskazać, że o ile sąd pytający prawidłowo ustalił sytuację prawną skazanego wyrokami sądów polskich i sądów innych państw członkowskich Unii Europejskiej, o tyle wadliwie zdekodował stan prawny odnośnie do sytuacji skazanego wyrokami sądów polskich i sądów państw niebędących członkami Unii Europejskiej. Nie odpowiada wszak realiom normatywnym zawarte w pytaniu prawnym stwierdzenie, iż taki skazany może uzyskać wyrok łączny, bowiem żaden przepis nie zakazuje objęcia wyrokiem łącznym orzeczeń skazujących wydanych w państwach spoza Unii Europejskiej.

Pogląd, zgodnie z którym możliwe jest wydanie przez sąd polski wyroku łącznego obejmującego wyroki sądów polskich i sądów państw niebędących członkami Unii Europejskiej, jest wynikiem błędnej wykładni art. 569 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.; dalej: k.p.k. lub kodeks postępowania karnego) – zarówno w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 r., jak i od 1 lipca 2015 r. – i wadliwego ustalenia ram prawnych, w jakich możliwe jest orzekanie w przedmiocie wyroku łącznego. Prawidłowa interpretacja art. 569 k.p.k. wiedzie bowiem do wniosku, że wyrokiem łącznym mogą być objęte tylko wyroki skazujące wydane przez sądy polskie. Stanowisko takie nie budziło i nie budzi wątpliwości w piśmiennictwie, w którym zgodnie stwierdza się: „Wyrok łączny może być wydany tylko w odniesieniu do prawomocnych wyroków sądów polskich. Nie ma więc podstaw do tego, aby wydać wyrok, orzekając karę łączną w oparciu o kary wymierzone wyrokami sądów państw obcych lub innych państw członkowskich UE, które zostały przejęte do wykonania w Polsce [...]” (P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgrzyzek [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. III, red. P. Hofmański,

Warszawa 2012, komentarz przed art. 569, nb. 9); „Przepis art. 569 § 1 zezwala na wydanie wyroku łącznego jedynie wówczas, gdy dotyczy to skazań wyrokami różnych polskich sądów, tak powszechnych, jak i szczególnych, a co za tym idzie nie obejmuje prawomocnych orzeczeń skazujących obywatela polskiego przez inne państwa, nawet wówczas, gdy zostały skutecznie przejęte do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej [...]” (A. Świątłowski [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz on-line*, red. J. Skorupka, wyd. 15/2014, komentarz do art. 569, teza 10; identycznie w najnowszym wydaniu 18/2015 w tezie 4 do art. 569 k.p.k.); „Wyrokiem łącznym nie obejmuje się prawomocnych orzeczeń skazujących obywatela polskiego przez inne państwa, nawet wówczas, gdy zostały one skutecznie przejęte do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku wydanych wyroków skazujących w państwie UE zasadę tę potwierdza art. 92a k.k.” (A. Sakowicz [w:] K.T. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2013, komentarz do art. 569, nb. 16; identycznie, tyle że z zamianą art. 92a k.k. na art. 85 § 4 k.k., w najnowszym wydaniu 6. uwzględniającym aktualny stan prawny – „Wyrokiem łącznym nie obejmuje się prawomocnych orzeczeń skazujących obywatela polskiego przez inne państwa, nawet wówczas, gdy zostały one skutecznie przejęte do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku wydanych wyroków skazujących w państwie UE zasadę tę potwierdza art. 85 § 4 k.k.”, nb. 18 do art. 569 k.p.k.). Nie inaczej ma się rzecz w orzecznictwie, gdzie wywodzi się: „[...] przepis art. 569 § 1 k.p.k. zezwala na wydanie wyroku łącznego jedynie wówczas, gdy dotyczy to prawomocnych skazań wyrokami różnych polskich sądów tak powszechnych, jak i szczególnych, a co za tym idzie nie obejmuje prawomocnych orzeczeń skazujących obywatela polskiego przez inne państwa, nawet wówczas, gdy zostały one skutecznie przejęte do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej. Skazanie zatem prawomocnym orzeczeniem państwa obcego stanowi okoliczność świadcząca o braku warunków do wydania wyroku łącznego uzasadniająca w tej części umorzenie postępowania na podstawie przepisu art. 572 k.p.k.” (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 2 września 2009 r., sygn. akt II AKz 579/09); „Przepis art. 92a k.k. funkcjonujący w polskim systemie prawnym od dnia 8 maja 2011 roku w istocie jest doprecyzowaniem zawartego w art. 569 § 1 k.p.k. sformułowania – «wyrokami różnych sądów». Dotychczasowa wykładnia tego pojęcia pozwalała na stwierdzenie, że wyrok łączny mogą kreować jedynie wyroki sądów polskich:

powszechnego i szczególnych. To z kolei prowadziło do jednoznacznego wniosku, iż wyrok łączny nie obejmował prawomocnych orzeczeń skazujących obywatela polskiego przez inne państwa, nawet wówczas, gdy zostały one skutecznie przejęte do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 3 listopada 2011 r., sygn. akt II AKz 685/11).

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się zatem, że we fragmencie art. 569 § 1 k.p.k., w którym mowa jest o „wyrokach różnych sądów” (fragment ten brzmiał i brzmi identycznie przed i od 1 lipca 2015 r.), chodzi wyłącznie o sądy polskie. W tym zakresie można argumentować, jak czyni to przykładowo Minister Sprawiedliwości w piśmie przedłożonym do niniejszej sprawy na prośbę Trybunału Konstytucyjnego (sygn. DPK-IV-070-25/14, s. 5-6), poprzez odwołanie się do systematyki kodeksu postępowania karnego, który w art. 1 przesądza o swoim zakresie zastosowania do spraw „należących do właściwości sądów”, które rozumiane są zgodnie z art. 175 ust. 1 Konstytucji („Wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe”). Można ponadto podnosić, co również czyni Minister Sprawiedliwości (s. 5 wskazanego powyżej pisma), że uwzględnianie wyroków sądów państw obcych w polskim prawie karnym, jako stanowiące odstępstwo od zasad ogólnych, wyrażane jest *expressis verbis* w stosownych przepisach. Tego zaś w art. 569 k.p.k. zabrakło. Da się także zauważyć, że w art. 569 § 2 k.p.k., który nie uległ zmianie z dniem 1 lipca 2015 r., mowa o orzekaniu w pierwszej instancji przez „sądy różnego rzędu”, co powoduje, że „wyrok łączny wydaje sąd wyższego rzędu”. Na gruncie tej regulacji nie sposób nie dostrzec, że sądy polskie nie pozostają z sądami państw obcych w tego typu relacji, która pozwala przyjąć, iż są one względem siebie sądami różnego rzędu. W końcu można też wyrazić wątpliwość, czy polskie przepisy karne, normujące zasady orzekania w przedmiocie wyroku łącznego, mogą stanowić podstawę do ingerencji w wyroki sądów państw obcych. Jak szerzej wyjaśniono w piśmie Marszałka Sejmu z 18 grudnia 2014 r., wydanie wyroku łącznego, a więc połączenie kar orzeczonych łączonymi wyrokami, oznacza w istocie zmianę tych wyroków i modyfikację odpowiedzialności karnej w zakresie kary. Tym samym, jeśliby przyjąć, jak czyni to sąd pytający, że art. 569 § 1 k.p.k. pozwala objąć wyrokiem łącznym wyrok sądu państwa obcego, to w konsekwencji oznaczałoby to dopuszczalność, z mocy tego przepisu, ingerencji w ów wyrok sądu państwa obcego (por. postanowienie Sądu

Apelacyjnego w Katowicach z 2 września 2009 r., sygn. akt II AKz 579/09, gdzie wskazuje się, iż „w ramach sprawowanego wymiaru sprawiedliwości, polskie sądownictwo powszechne nie jest uprawnione do ingerencji w orzeczenia państwa obcego i ich modyfikacji także po ich uprawomocnieniu”). W tym kontekście warto zwrócić uwagę na art. 13 Konwencji o przekazywaniu osób skazanych, sporządzonej w Strasburgu dnia 21 marca 1983 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 51, poz. 279), który stanowi: „Państwo skazania jest wyłącznie właściwe w przedmiocie dopuszczalności postępowania zmierzającego do zmiany orzeczenia”.

W świetle powyższego należy jeszcze raz powtórzyć, że – wbrew stanowisku sądu pytającego – nie jest możliwe wydanie przez sąd polski wyroku łącznego obejmującego wyroki sądów polskich i sądów państw niebędących członkami Unii Europejskiej, gdyż wyrokiem łącznym mogą być objęte tylko wyroki skazujące wydane przez sądy polskie.

Nie pozostaje zatem nic innego, jak zakwestionować sposób argumentowania sądu pytającego, polegający na wskazywaniu na odmienną sytuację prawną skazanego wyrokami sądów polskich i sądów innych państw członkowskich Unii Europejskiej oraz skazanego wyrokami sądów polskich i sądów państw niebędących członkami Unii Europejskiej, co ma świadczyć o nierównym traktowaniu tychże skazanych i naruszać art. 32 Konstytucji. Przeprowadzone rozważania przekonują bowiem, że skazani ci znajdują się w identycznej sytuacji prawnej, gdy idzie o możliwość uzyskania wyroku łącznego. Wszak zarówno skazany wyrokami sądów polskich i sądów innych państw członkowskich Unii Europejskiej, jak i skazany wyrokami sądów polskich i sądów państw niebędących członkami Unii Europejskiej nie mogą uzyskać wyroku łącznego, gdyż wyrokiem tym można objąć tylko wyroki skazujące wydane przez sądy polskie.

Wobec tego nie sposób twierdzić, że mamy tu do czynienia z odmiennym traktowaniem, a tym bardziej z naruszeniem konstytucyjnej zasady równości (art. 32 Konstytucji).

MARSZAŁEK SEJMU

Małgorzata Kidawa-Błońska